

Leszek Zinkow<http://orcid.org/0000-0003-0681-7428>

Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, Warszawa

leszekzi@interia.pl

DOI: 10.35765/pk.2020.2902.01

Od Redakcji

Romantyzm, nazwany przez Alfreda de Musseta „chorobą wieku”, jest niesłychanie skomplikowanym paradygmatem kultury, a jego wielowątkowe dziedzictwo – „przeklęte i błogosławione” – inspiruje do ciągle nowych, nadal odkrywczych odczytań, naukowych badań, analizujących najrozmaitsze sensory epoki, będącej zarazem mentalną postawą, intelektualną formacją, artystycznym natchnieniem, dyskursem, sposobem odczytania i rozpoznawania świata.

Od pewnego czasu do redakcji napływały ciekawe i wartościowe teksty, które postanowiliśmy zebrać – w niespotykanej dla tradycyjnego układu „Perspektyw Kultury” obfitości – pod okładkowym tematem przewodnim. Numer otwiera studium Pelagii Bojko z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, poświęcone najbardziej specyficznemu dla rodzimej literatury gatunkowi „gawędy szlacheckiej”; religijność była jednym z głównych czynników integrujących społeczność sarmacką, a ksiądz zajmował w sarmackim uniwersum miejsce wyjątkowe i symboliczne. Melania Chotyńska z Uniwersytetu Jagiellońskiego zwraca się ku ciekawej postaci Bogdana Jańskiego – działacza Wielkiej Emigracji, przyjaciela Adama Mickiewicza; także w kręgu naszego wieszczów pozostajemy podczas lektury tekstu Magdaleny Woźniewskiej-Działak (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), analizującego eseje szwajcarskiego teologa kardynała Charles’a Journeta o recepcji mesjanizmu oraz polskiej kultury narodowej. Z kolei Ewelina Jurczenia z Uniwersytetu Jagiellońskiego przypomina i prezentuje intrygujący gatunek dziewiętnastowiecznej prozy – „powieść tajemnic”. Krzysztof Fiołek (także UJ) poszukuje natomiast odpowiedzi na pytanie o psychologiczne konsekwencje afirmatywnej akceptacji nowoczesności przez Stanisława Brzozowskiego w kontekście jego sporu z tradycyjnie pojmowaną polskością. Dalej zmierzamy ku naszej współczesności: Joanna Niewiarowska z UKSW wskazuje na „kłopotliwe dziedzictwo wieszczów” i romantycznej symboliki w kontekście polityki obozu niepodległościowego okresu I wojny światowej; Wiesława Tomaszewska (również UKSW) pochyla się badawczo nad prozą wspomnieniową z czasów wojny 1920 roku, rozważając problem swoistości

stylu autobiografii wojennej. Dział zamykają dwa teksty: Justyny Pyzi (UJ) o romantycznych wzorach (i postromantycznych dewaluacjach) kulturowego mitu szaleństwa oraz Magdaleny Stoch z Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie – dyskusja o *Weselu* Stanisława Wyspiańskiego i *Na ustach grzechu* Magdaleny Samozwaniec jako przykładach sposobów analizy recepcji literatury we współczesnych grupach czytelniczych.

Stały dział „Zarządzanie międzykulturowe” zawiera tylko jeden, lecz bardzo interesujący tekst trzech badaczek z Uniwersytetu w Sumy na Ukrainie – Olgi Boyko, Rymmy Mylenkovej i Larysy Otroschenko – o roli zarządzania edukacją, zwłaszcza akademicką, w podnoszeniu dobrobytu gospodarczego i społecznego kraju w przestrzeni międzynarodowej. Autorki definiują różne podejścia do koncepcji „zarządzania międzykulturowego w organizacjach edukacyjnych” oraz wskazują zasoby i kompetencje usprawniające w systemie szkolnictwa wyższego. Także dział „Przestrzenie cyberkultury” przynosi ciekawy artykuł Dariusza Grzonki (Akademia Ignatianum w Krakowie), referujący antropologiczne badania nad doświadczeniem sensualnym w kontekście wielokulturowości. Tekst Kamili Gęsikowskiej z Uniwersytetu Śląskiego, mimo że poniekąd tematycznie (i chronologicznie) odnosi się do „okładkowego” tematu przewodniego, zdecydowaliśmy się zaproponować w dziale „Europejskie dziedzictwo duchowe” ze względu na rozległy horyzont badawczy; autorka nakreśla filozoficzno-kulturowe perspektywy myśli Maurycego Mochnackiego o cywilizacji.

Kilka wartościowych, choć tematycznie zróżnicowanych tekstów przynosi dział „Varia”. Lucyna Rotter (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie) analizuje historię bractw kurkowych poprzez semantyczny pryzmat noszonych przez konfratrów strojów. Bernadeta Maj (AIK) śledzi burzliwe losy retabulum (nastawy ołtarza) pochodzącego z miasta Steinau an der Oder – dzisiejszej Ścinawy, współcześnie zdobiącego bazylikę cystersów w Mogile. Jerzy Gapys (UJK) i Zbigniew Kowalczyk przedstawiają z kolei specjalistyczne studium życia sakramentalnego katolików w dekanacie radoszyckim (diecezja sandomierska) w latach 1918–1939 – model ówczesnej religijności chłopskiej. Zarys rozwoju współczesnego ruchu Żydów mesjanistycznych, w unikatowy sposób łączącego świat chrześcijaństwa i judaizmu, przynosi artykuł Seweryna Osowskiego (UPJPII), a Magdalena B. Król (UP) proponuje porównawczą analizę krytyczną otwartych konkursów ofert w dziedzinie kultury z perspektywy organizatora festiwalu muzycznego. Zestaw tekstów uzupełniają ciekawa interpretacja złożonej symboliki białego i czarnego orła na przykładzie wybranych godeł krakowskich kamienic (Karolina Janeczko, UPJPII) oraz intrygujący temat – podjęty przez Klaudię Chwastek (AIK) – globalnej społeczności tak zwanych igersów, czyli fanów fotografii mobilnej i Instagrama.

Dwudziesty dziewiąty numer „Perspektyw Kultury” zamyka nadzwyczaj interesująca recenzja książki Łukasza Lamży, *Światy równoległe. Czego uczą nas płaskoziemcy, homeopaci i różdżkarze* pióra Radosława Kazibuta (Uniwersytet Adama Mickiewicza) oraz sprawozdanie Łukasza Burkiewicza (AIK) z wystawy „Misjonarz ze Śląska. O. Paul Joachim Schebesta SVD (1887–1967). Pionier badań wśród Pigmejów i Negrytów”, zorganizowanej w grudniu 2019 roku przez Wydział Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Muzeum Misyjno-Etnograficzne Księży Werbistów w Pieniężnie, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie i Bibliotekę Główną UPJPII.

Zapraszamy, życząc jak zwykle przyjemnej, a zarazem naukowo pożytecznej lektury.

Leszek Zinkow – jego zainteresowania naukowo-badawcze obejmują zagadnienia kulturowych studiów porównawczych, zwłaszcza recepcję dziedzictwa starożytnego Wschodu (głównie Egiptu: narracji historyczno-mitologicznych, symboliki). Zajmuje się także podróżopisarstwem z destynacją orientalną (edycje tekstów), dziejami muzeów i kolekcjonerstwa, ponadto – historią kultury współczesnej, historią oraz praktyką mediów, społeczną historią nauki, problematyką transferów i innowacji kulturowych. Członek International Association of Egyptologists (Moguncja), Polskiego Towarzystwa Kulturoznawczego oraz Komisji Filologii Klasycznej Polskiej Akademii Umiejętności (Kraków). Zastępca redaktora naczelnego „Perspektyw Kultury” (w latach 2013–2016 redaktor naczelny).

